

АНТОНИН СОВА (*Antonín Sova, 1864–1928*) е сред големите имена на чешката литература от края на XIX и началото на XX век. В неговото богато творчество откриваме естетически възгледи и образни принципи, характерни за символизма, импресионизма и декаданса. Непреодолимия конфликт с реалностите на живота изживява в дълбоко интимен и изповеднолиричен план в стихосбирките Реалистични строфи (*Realistické sloky, 1890*), Съчувствие и бунт (*Soucit i vzdor, 1894*), Бурно изстрадани скърби (*Vybouřené smutky, 1897*), Сломена душа (*Zlomená duše, 1896*), Долината на новото кралство (*Údolí nového království, 1900*), Приключенията на смелостта (*Dobrodružství odvahy, 1906*).

Сова е поет с нежна, деликатна чувствителност, която се проявява с особено художествено въздействие в неговата пейзажна и любовна лирика: Цветя на интимните настроения (*Květy intimních nálad, 1891*), Ще се върнем още

веднъж (*Ještě jednou se vrátíme, 1900*), Лирика на любовта и живота (*Lyrika lásky a života, 1907*), Жестока любов (*Drsná láska, 1927*).

В областта на прозата създава нови жанрови форми – лиризирани романи и новели, в които акцентът пада не върху действието, а върху психографията на персонажа – изразител на дълбоката личностна криза на интелектуалеца от *fin de siècle*: Романът на Иво (*Ivův román, 1902*), Походите на бедните (*Výpravu chudých, 1903*).

В една от последните си творби, която пише вече тежко болен – новелата Канторът Панкрац Будечий (*Pankrác Budecius, kantor*), Сова се обръща към XVIII в., за да пресъздаде вълнуващия образ на музикант, който свири и пее над мъртвите тела на чумавите и чийто жизнен път е непрекъснатата борба не само със смъртта, но и с човешкото бездушие.

Предложените стихотворения на Антонин Сова са от стихосбирката му Цветя на интимните настроения, която е сред най-значимите постижения на чешкия импресионизъм.

Т. М.

ПУСТÝ MLÝN

Sny opojen jdu ve slunečnĕm žáru
na požatém a zvadlém suchopáru.

Nať v polích visí pochýlena k zemi.
Blíž černý zástup vran se slétá němý.

Kdes v topolech, zklad chřástal teskně volá,
mlýn pustý tmí se, s kolem shnilým zpola.

Hned slizem zeleným zříš ovinutou
přes potok lávku a vrb clonu žlutou.

Leč na dně bahno rezovité zbývá
a sítím stružka prodírá se křívá.

Plá v kalu tom a v duze svého hnití,
jak vzpomínka kdys v dávné, lepší žití.

To bystřina tu kdysi hřměla dravá
na kolo shnilé, jež se rozpadává.

ОПУСТЯЛАТА МЕЛНИЦА

Сред слънчев зной вървя от сънища замаян
в ожънато поле – изпръхнало и нямо.

Стърнищата висят надолу към пръстга.
Летят безшумно черни врани на ята.

Дърдавец с вик тополите тревожи
край пуста мелница с чекрък разложен.

А над потока – жълто мостче в мъх обвито,
в зелена слуз посред воала на върбите.

Но виж – ръждива тиня дъното загуля
и струйка крива се провира сред папура.

И плува в кал, в дъга от гниеши листа
подобно стари спомени за младостта

потокът някога бушувал с луда сила
във мелничното колело – сега изгнило.

ZÁPAD V SAMOTÁCH

Usíná slunce, v jeho svitu
ztíšený vzduch se sachvívá,
zahrady planou a vrcholky štítů,
v topoly padla tříšť zářivá.

Modravé švestky větvemi kmity
žlutými, zřídlymi lupeny,
na trsy vína vrabci se slítí,
které tu vadnou u stěny.

Ale když stíny dlouhé se zvedly,
v údolí západ nejraděj mám,
tuším jej pouze v korunách jedlí,
přelet zřím stínů, červánků plam.

Tuším jej pouze ve vzdušné výši,
do sosen vrcholů kterak dých,
a jak vše oblil v nezměrné tiši,
házeje drobných paprsků sníh,

na mlýn tam v luhu pod lávkou úzkou
a na hlad' vody nad jezem,
ve stínech, kde zřím kaprad' hnít kluzkou,
van kde hne loďky řetězem,

v bradlení pavlače, v prádla lesk bílý,
na kachny v rákosí, na stíny cest,
na hračku dřevené, schylené pily,
na kola slízká, kde ticho už jest,

Dívám se, kterak zmírají svity,
stíny se kácejí v zahnědlý vřes.
Dívám se, kterak parami zpítý
měsíce srp se nachýbá v les.

ЗАЛЕЗ В САМОТА

Слънцето заспива, ала ето –
трепва тихо въздухът с наслада
пламват върхове и силуети,
пръски зарево в брезите падат.

Сини сливи в клоните блещукат
с пожълтели рехави гнезда,
между чепките врабци се щукат,
гроздовете съхнат край зида.

Най-обичам залеза, когато
дълги сенки слизат към дола –
чувствам как прелитат из гората,
виждам в бора да пламти заря.

И долавям залеза как диша
върху връхчетата на елите,
с тишина облива всяка ниша,
пръскайки лъчистите искрици

в нива с мелница под моста тесен,
в бента върху гладките води,
в папратови сенки с дъх на плесен,
там, де вятър лодките реди,

в прóстора, в перваза на балкона,
в патиците нейде в ракиака,
в драсканиците върху триона,
в лепкавата кал по колелата.

Гледам как в калуните се мятат
сенки – и умират светлините.
Гледам как замаян от мъглата
сърпът лунен над леса залита.

Превод от чешки: **Жоржета Чолакова**